Izhaja vsak četrtek iz velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobiš se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 15 h, dvakrat po 25 h, trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo do srede opoldne.

Štev. 14 | V Mariboru, dne 7. aprila 1904 | Tečaj XXXVIII.

Naš propad.

Od Drave, dne 4. aprila.

Vsa priroda se vzbuja in oživlja. Livade in njiva zelene, drevje brsti, tuintam dehti že posamezen cvet. Velikonočni prazniki nas objemajo s svojim veseljem . . . Mi Slovenci ptujskega okraja pa žalostno povešamo svoje glave. Zgubili smo bitko za okrajni zastop. Mesto Ptuj nam ga je vzelo in zmagoslavno se ozira sedaj na nas uboge, poražene okoličane. Mesto nam bo zapovedalo, vihtelo bo nad nami svoj bič, mi pa bomo pokorno poslušali in spolnovali. Nekdaj smo tlačanili grajščakom, sedaj tlačanimo mestom in trgom . . . Kakor da bi nam bilo usojeno črno robstvo in suženjstvo!

V vašem listu so dopisniki iz našega okraja že marsikatero povedali, zakaj smo Slovenci propadli. Bičali so izdajice, okarali nemarneže, ožigosali nasprotnike. Dobro, prav dobro! Vsi ti so bili krivi našega poraza! Toda vseh krivcev še vendar niso imenovali. Najhujši in največji krivci so se zamolčali. To so naši slovenski razumniki; osobito v Ptuju, a tudi po celem okraju! Nikar se ne razburjajte, gospodje razumniki, niste vsi krivi in ne vsi enako krivi. Vsak naj vpraša svojo vest in povedala mu bo gotovo neprikrito njegov greh!

Kako pa vi občujete z ljudstvom, gospodje razumniki? Nemci si s svojim prijazvim obnašanjem vedo pridobiti pristašev. Nemci iščejo vsake priložnosti, da bi se seznanili z okoličani ter vstopili ž njimi v ožjo dotiko. Slovenec pa, če je družabno zlezel nekoliko višje, že misli, da lahko kmečkega človeka kar prezira in se nad njim zdira. Gospodje razumniki slovenski, ali ne odbijete mnogo pristašev s svojim obnašanjem od sebe? In kako si jih skušate pridobiti? Seveda, kadar je treba voliti, takrat se razpiše zaupni shod, se postavijo kandidatje in sedaj bi vam naj vsi marširali kakor vi hočete! Res, naša stvar je močna in poštena, toda pristašev ji ne znate ohraniti, še manj pa pridobiti!

In kako so se letos postavljali kandidatje? G. dr. Jurtela ni katoliško-naroden mož, a on je poštenjak, ki ima mnogo skušenj in toplo, ljubeče srce za slovensko ljudstvo. To ljudstvo dobro ve, in ker ste ga letos izbili izmed kandidatov, slovenski kandidatje niso imeli zaupanja pri mnogih volilcih. Le bodimo odkritosrčni, v ospredje se silijo pri nas ljudje, ki imajo to slabost, da vidijo svoja imena rādi tiskana v časopisih, za ljudstvo pa se ne brigajo in zraven še izpodrivajo druge ljudi, ki bi za ljudstvo vsaj kaj storili.

Komaj so se končale volitve v okrajni zastop, že je bil tudi v »Slov. Narodu« napad na ptujskega prošta, torej na duhovnika. Pisec onega napada je gotovo vedel, da je g. prošt bil že pripravljen na pot za volitev, a se mu je sporočilo, da je njegov glas — nepotreben. Taki napadi so značilni! Pri vsaki priložnosti napadajo nekateri »voditelji« duhovnike po časopisih, a kadar pride volitev, takrat bi naj duhovnik igral poslušnega agitatorja! Nič jim ni prav, če duhovnik kaj stori, samo kadar bi jim naj bil prigenjač, takrat ga najdejo! Vsled tega vlada nezaupnost. Svojim sodražnikom nihče rad ne zaupa.

Organizacija našega okraja bi se morala ustvariti iz Ptuja ven, tam je središče! A kaj se je storilo? V zadnjih treh letih menda nismo imeli treh shodov, izvzemši volilne shode. Kadar so volitve, takrat pa bi naj bilo vse ljudstvo vzbujeno! Po čudežnem potu, kaj ne?

Lani se je priredil na Gori mladeniški shod, da bi se organizirala mladina v krepko, neprodorno narodno četo. Takoj so vsi liberalni listi napadli te shode, da so škodljivi narodni stvari. Dobro, pa pustimo vso stvar.*) Delajte si sami!

Žalostno je v našem okraju, a tega niso toliko krivi nemškutarji in druge izdajice, ampak žalostne, razdrte razmere v našem lastnem taboru. Vodstvo naše politike je tako, da nihče nima veselja sodelovati! Mi smo nezadovoljni, nezaupni, nedelavni . . . . . Naš okraj nazaduje brzimi koraki. Mi umiramo . . .

„Uradna slovenščina.“

Po naših političnih uradih na Spodnjem Štajerskem sede skoraj izključno nemški plemenitaši, ki imajo pač mnogo časa za love, sprehode in druge zabave, a za priučenje slovenskega jezika jim ne preostaja

*) Nikakor ne, te stvari ne bomo pustili! Mi gremo z mladino pod katoliško in slovensko zastavo naprej in prišel bo čas, da se ne bomo nič več ozirali na zaspane „voditelje“, ki že itak nič več ne zidajo, ampak še samo razdirajo. V značajni mladini je naša bodočnost!

Listek.

Zviti brat.

(Spisal Ivan Robar.)

(Dalje in konec.)

Ko se je začelo mračiti, vzame mlajši brat palico v roke in jo mahne proti omenjenemu čebelarju. Pove mu, da pridejo nocoj tatovi nad čebele. Pogovorita se tudi s čebelarjem, da bo pazil na panje. Seboj ni drugega zahteval, kakor le ostro šilo. V čebelnjaku se splazi v velik prazen panj ter posluša, kedaj pridejo tatovi. Ni preteklo četrt ure in brata sta že stala pred čebelnjakom. Starejši reče srednjemu: »Pojdi in tehtaj kateri panj je najtežji, tistega izvleči, da ga odneseva.« Srednji brat hitro naleti na tistega, v katerem je ležal njun mlajši brat. Seveda je bil ta najtežji. Brata ga naložita in neseta. Spredaj iz panja bila je luknja in tamkaj je nesel srednji brat. Mlajši brat srednjega trikrat pikne s šilom za vrat tako, da je kar odskočil. »No, kaj noriš kali«, zakriči starejši nad njim. »Kapa kosmata, misliš, da bom mirno držal, če so me pa tri bučele naenkrat pičile« mu odvrne srednji in se praska za vratom. Nato gre starejši naprej, naložita in zopet neseta. Tega pa mlajši iz panja tako sune s šilom, da se mu je kar zasvetilo pred očmi ter se je skoraj zgrudil na tla. »No, vidiš, sedaj pa ti noriš, prav ti bodi, ker meni nisi hotel verjeti, da pikajo«, reče mu porogljivo srednji brat. Pri tem se oba razjezita, vržeta panj v stran ter gresta jezna domu. Mlajši se pa spravi iz panja in ga nese čebelarju nazaj. Ta se mu lepo zahvali, da mu je obvaroval čebele ter mu da en panj za plačilo. Njegova brata sta zjutraj ravno na pragu stala, ko je mlajši težko nesel velik panj čebel proti domu. Mlajši brat imel je sedaj pri svoji koči že troje prisluženih reči namreč: ovna, gos in panj čebel.

Iz nevošljivosti in jeze, da je mlajši tudi čebele prinesel domu, skleneta starejša dva mu zažgati hišo. Kar sta sklenila, to sta tudi storila. Neki dan, ko ravno ni bilo mlajšega doma, mu gresta zakresita njegovo majhno hišico, s katero so pogorele tudi čebele, gos in oven. Mlajši brat, ubogi revček pride domov, hodi okoli svoje pogorele koče ter ni vedel kaj bi počel. Takoj je sumil, da mu ni nihče drugi užgal nego njegova brata. A njegova prekanjena butica vedela si je tudi tukaj pomagati. Pri sebi imel je majhno vrečico, v katero nasiplje polno oglja in pepela od svoje zgorele hiše jo naloži na ramo ter odide. Kaki dve uri hoda, prišel je do hriba, na katerem je stal velik grad. Koraka naravnost v grad ter prosi, da bi mu ondi shranili nekaj časa polno vrečo, češ, da ima še opravke. Odhajajoč še reče: »Bog ne daj v vrečo pogledati, kajti v nji imam polno začaranega zlata. Če kdo pogleda v vrečo, ali se je dotakne, se vsa spremeni takoj v oglje in pepel.« Vse to mu v gradu obljubijo. Grajske princezinje, radovedne deklice, se niso mogle vzdržati, da ne bi v vrečo pokukale. Ko jo razvežejo, zagledajo — res samo oglje in pepel. Princezinje meneč, da se je začarano zlato res spremenilo v pepel, nadevajo iz samega strahu polno vrečo zlatih cekinov, pepel in oglje pa zasipljejo na dvorišče. Mlajši brat pride čez pol ure po vrečo ter vpraša, če so mu dobro pazili na zaklad. Odgovorijo mu, da je vse tako, kakor je bilo. Nato se lepo zahvali ter odnese vrečo. Ni mogoče opisati, kakšno veselje se ga je polastilo, ko na potu domov razvije vrečo ter zagleda polno zlatih cekinov. Skoro samemu sebi ni hotel verjeti, da je tudi grajske tako pošteno opeharil. Ko pa pride domov, začne se svojima bratoma lagati, kako drago se sedanji čas prodaja oglje in pepel. Pokaže jima zlato ter reče: »Vse to sem dobil za vrečo oglja in pepela.« Iz same lakomnosti do denarja zažgeta še starejša brata svojo hišo, pobereta oglje ter ga ne-

časa. Seveda, plemenitaš in učenje ljudskega jezika, to bi bilo za te ljudi nemara ponižanje, ka-li? Ti ljudje pač pozabljajo, da jih je ubogo ljudstvo moralo stoletja in stoletja živiti in rediti s krvavimi žulji. Njih dolžnost bi bila, da bi se skazovali rednikom svojih pradedov hvaležni ter jim šli povsod na roko, a kakor njih pradedje tudi njih potomci ne cenijo ljudstva in ga ne ljubijo. To kaže posebno dejstvo, kako malo volje imajo, priučiti se jeziku ljudstva, med katerim si služijo svoj kruh! En izgled!

Okrajno glavarstvo v Mariboru je pred kratkim razposlalo občinam neki ukaz, kateri pa je pisan v tako barbarični slovenščini, da ga ni mogoče razumeti. Prosimo, naj se cenjeni čitatelji sami prepričajo! Dopis se glasi doslovno tako-le:

Štetja—dokaznica o teh v času od dne 15. svečana do vštevaje 15 sušca 1904 na omenjeno občino, po zdravnikah ozirajo oglednikah mrtvih na pošto oddane zdravstvene naznanila oziraje naznanila oglednikov mrtvih.

C. k. okrajno glavarstvo Maribor dne 9. svečana 1904 Št. 3986 Vsem občinskim predstojništvam. Vsa pisma okoljavnih zdravnikov z občinam so poštnine ne proste. Da bi se prosta poštnina za doposlatev pisem okoljavnih- in občinskih zdravnikov z občinam izprosila, se namerava poštnino v navprek vzeti. Da bi se to omogočilo, je potrebno obsežek teh pisem vedeti. Naročuje se torej priloženo tiskovino natančno v vseh rubrikah izpolniti in najdalje do 1. aprila 1904 semkaj doposlati. (Sledi podpis.)

Ali je to slovenščina? Ne, to ni slovenščina, to je le »dokaznica« velike nezmožnosti dotičnega uradnika, ki je ta oklic hotel posloveniti, za uradovanje med slovenskim ljudstvom. Občine morajo vse ukaze točno izvršiti, a kako jih naj, če se občuje ž njimi s takim barbarskim »mišmašem«? Gospodje plemenitaši po naših glavarstvih si naj vzamejo čas za učenje slovenskega jezika, če pa nimajo za to dovolj možganov, pa naj puste naše ljudstvo v miru in naj jo poberejo iz naših krajev! Tak jezik pa je naravnost žaljenje slovenskega naroda!

Vedno in vedno nam ravno nemški uradniki po svojih besnih listih razlagajo, da naše ljudstvo ne razume »nove slovenščine«. Da, res je, njihove »nove slovenščine« ne razume in ne more razumeti pameten človek, ker to ni noben jezik, ampak le najslabša jezikovna krparija in spakedrija. Zopet prihajamo k sklepu, da za Nemce ni mesta v naših uradih. Proč torej ž njimi!

Rusko-japonska vojna.

Čez Velikonoč ni došlo z bojišča nobene vesti o kaki bitki. Listi le poročajo o gibanju ruskih in japonskih vojnih čet. Toda ta poročila so večinoma izmišljena, ker obe vojski skrbno prikrivata svoje naklepe, ali pa izdajata krive vesti, da premotita ena drugo. Kajti mnogo je od tega odvisno, da se nasprotnik preseneči ter se mu zada občuten udarec.

Iz poročila, da so prve japonske čete prodrle do Jöngčona v bližini Vidža in izliva Jalu-reke in da so vojni poročevalci v Tokiu dobili dovoljenje iti na bojišče, sklepajo angleški viri, da stojimo tik pred velikimi vojnimi podjetji Japoncev. Angleži kar ne morejo pričakati uspešnejšega prodiranja Japoncev, ker so pričetkom vojne pisarili, da bodo z velikimi presenečenji Japonci Ruse pohrustali v par dneh. Mnenje angleških listov tudi to pot ni dokaz, da bo res tako. Doslej so Japonci z Rusi imeli praske samo v severni Koreji, v Mandžuriji pa ni niti enega japonskega vojaka. Prodiranje Japoncev bi se moralo torej pričeti iz severne Koreje preko spodnjega dela reke Jalu pri Vidžu preko Föngvangčönga v smeri na Liaojang Mukden ali od Manöršana proti Kirinu in Harbinu, ali proti Niuguta-Harbin ali proti Vladivostoku. Najverjetnejši je v sedanjem letnem času poskus od Vidžu proti Liaojangu in Mukdenu, torej proti središču ruske armade. Angleški listi menda ne pomislijo, da imajo tudi za ta načrt Japonci še premalo armade zbrane v severni Koreji. Angleški časnikarji hočejo napraviti Japonce še bolj nepremišljene, vrtoglave in površne, nego so res. Japonski oddelki se razprostirajo sedaj od Andžu do Jöngčona, severno mej Vidžu in Usanom pa tabore kozaški oddelki. Po sedanjem položaju sta sovražnika ločena par dni hoda.

Pruski polkovnik Graedeke se je izrazil o bojevanju tako-le: Čim dalje se bodo Japonci pomikali od doma, tem bolj bodo oddaljeni lastnemu domu, in čim bolj se bodo Rusi umikali, tem bližje bodo svojemu domu. Ta polkovnik je popolnoma prepričan, da Japonci niso dorastli veliki nalogi, ki so si jo nadeli — tako daleč in proti takemu nasprotniku. On je mnenja, da bo usoda za Japonce grozna, ker po vseh njih dosedanjih pripravah je soditi, da niso niti pripravljeni na svoj prvi poraz.

Rusi potopili japonsko ladjo.

Petrograd, 4. aprila. Dopisnik ruske brzojavne agenture poroča iz Port Arturja: Združeno rusko brodovje je 26. marca zapustilo pristanišče ter odplulo proti otočju Miaotao. »Novik« je zapazil neki parnik, ki je vlekel za sabo neko kitajsko ladjo. Topničarica »Zinmatelny« je dvakrat ustrelila, nakar se je dotični parnik ustavil. Bil je japonski parnik »Hanienmaru«, na katerem je bilo deset Japoncev, enajst Kitajcev in mnogo važnih papirjev. Moštvo so spravili Rusi na »Novik«, ladjo pa potopili. Ko so se »Novik« in topničarice zopet združile z ostalim brodovjem, vrnilo se je to v Port Artur. Preiskava zajete ladje je dokazala, da je ta vozila živila in streljivo za neko japonsko četo, ki se je pred kratkim izkrcala na otoku Hajando, katerega je Kina zajedno s Port Arturjem in Daljnijem odstopila Rusiji in kjer ima Rusija zalogo premoga.

Kitajska bo pomagala Japonski.

London. Iz Kine prihajajo zelo zanimiva poročila. »Daily Mail« poroča iz Šanghaja, da se bo Kina pridružila Japonski. Kina se je proglasila za nevtralno le na nasvetovanje Japonske. Kitajsko ljudstvo je ne le za Japonsko, ampak tudi močno protirusko. Mlajši naraščaj kitajski proslavlja vedno Japonce ter zabavlja čez Ruse. Kitajci so pripravljeni verjeti japonskim obljubam, ako le ostane Kitajska samostojna. Kitajci trdijo, da Japonski uspehi dokazujejo, da je združeno rumeno pleme belemu kos.

Niučvang.

Niučvang, 4. aprila. Amerikanski konzul Miller je naznanil tu bivajočim Amerikancem, da Združene države vsprejmejo od Rusije naznanjeno obsedno stanje nad Niučvangom. Amerikanska topničarica «Helena» odide v kratkem. Angleška topničarica «Espingle» pričakuje še novih naročil. Prebivalstvo je popolnoma mirno, le nekateri odnašajo svoje imetje na varne kraje. Poroča se, da bo, kakor hitro odpluje 11 tu stoječih ladij, pristanišče in reka zaprta prometu in prepežena s podkopi. Rusi se marljivo pripravljajo na brambo mesta. Poročevalce najbolj lažnjivih angleških listov so Rusi izgnali iz Niučvanga. Kuropatkin je dne 3. t. m. nadzoroval tukajšno posadko, ki broji 10.000 mož in 60 topov.

Prodiranje Rusov proti jugu.

Petrograd, 2. aprila. Dve ruski diviziji in gorsko topništvo gredo z južnega Usurska dalje proti jugu. Prva divizija gre ob reki Tumen, druga po vzhodnem obrežju Korejskem. Prva kolona se je ustavila ob gori Paktonsanu pri izviru reke Jalu in pojde dalje ob reki Jalu. Druga divizija je dosegla Pukčen, ki stoji ob glavni cesti k Vensanu, 150 klm. daleč od mesta, kjer se izkrcujejo Japonci. Predne straže so dosegle Hamheun, 83 klm. od Vensana. Južno od Hamheuna so se prikazale močne ogledne straže japonske, ki krijejo divizijo v Vensanu. Neprijateljske čete so še 90 klm. oddaljene med seboj.

Dunaj, 3. aprila. Rusija namerava svoje brodovje silno pomnožiti. Stroški bodo znašali 300 mil. rubljev.

Port Artur.

Moskva. «Moskovskija Vedomosti» nasvetjujejo, naj se Port Artur prekrsti v «Port Nikolaj», ker angleško ime neugodno zveni.

Port Artur. Sem je došel ces. namestnik Aleksejev. Bil je slovesno sprejet. Ogledal si je čete in brodovje. Prej se je slovesno vršil pogreb inženirja Sverova in 7 mornarjev, ki so bili ubiti pri zadnjem napadu na Port Artur.

Politični ogled.

Štajerska sodišča se pridno ponemčujejo. Razmere pri sodišču v Celju so od dne do dne žalostnejše. Ne mine skoro mesec, da ne bi prišel v Celje kak avskultant — kurzovec. Svečana in sušca sta prišla Celje dva taka moža, ki se hočeta slovenskemu uradovanju v par mesecih priučiti.

seta v bližnjo mesto na prodaj. Vse se jima smeji, ko zahtevata za vrečo ogja vrečo zlata. Zdaj še-le spoznata, da ju je mlajši brat pri tem močno »nafarbal«. To se je zdelo starejšima bratoma preveč. Prišedši domov zgrabita mlajšega, sklačita ga v veliko vrečo ter ga odneseta, da ga vržeta v vodo. Ko prideta ž njim mimo neke gostilne, postavita ga na tla in gresta malo v gostilno pit. V tem času prižene neki živinski kupec po cesti mimo gostilne mnogo živine. Mlajši brat začne v vreči sam s seboj veselo govoriti: »Juhe, kako se že veselim, ko pridejo angelci in me v nebesa neso, juhe!« Ko to sliši kupec, začne ga prositi, naj pusti njemu stopiti v vrečo in iti v nebesa. Za plačilo mu kupec obljubi vso živino. Mlajši brat mu to seveda rad dovoli ter veli kupcu, naj vrečo hitro razveže. Nato stopi mlajši brat iz vreče in zaveže kupca vanjo. Starejša prideta iz cerkve, zabašeta vrečo in jo neseta na neki most. Kupec, meneč, da ga nesejo angelji, je prav tiho čepel v vreči. Ku dospeta na most, vržeta vrečo v vodo in tujec je utonil. Starejša brata sta se glasno zakrohotala, ker sta mislila, da sta mlajšega pokončala. Nato se napotita proti domu. Kake pol ure sedita doma v senci, kar zagledata mlajšega brata, ki je gnal celo čredo živine. »Lej ga spaka, koliko živine žene najin brat domov. Za Božjo voljo, kje jo je dobil, v vodo sva ga vrgla, sedaj pa žene celo tropo živine.« Tako sta začudena govorila. Čez nekaj minut bili so že vsi trije skupaj. Zdaj pa začne mlajši pripovedovati, kako se v vodi zastonj dobi vsake vrste živina. Starejša brata se temu jako čudita. Takoj skleneta tudi ona skočiti iz tistega mosta v vodo. Mlajši brat, ko je vedel, da mu verjameta, reče: »Čez tri dni ženem to živino na sejem čez tisti most ter vama lahko pokažem, koliko živine je spodaj pod vodo.« Odločeni dan se odpravijo vsi trije na pot. Ko prižene mlajši svojo živino na most, pokaže starejšima celo vrsto živine v vodi. Videla se je namreč v vodi živina mlajšega brata, ki je stala na mostu. Starejša bila sta tako neumna, da nista sprevidela sleparije. Starejši reče srednjemu: »Skoči ti naprej ter mi pokaži iz vode z roko, če je mnogo plena.« Takoj skoči srednji brat v vodo. Toda kmalo pomoli roko ven, da bi ga onadva na mostu potegnila iz vode, ker se je že začel potapljati. Starejši brat pa meneč, da ga vabi, štrbunkne še on za njim in oba sta utonila. Mlajši brat si na mostu vesel zavriska ter žene svojo živino domov. Postavi si lepo hišo in hlev in ostalo mu je še precej denarja. Živel je potem še dolgo in srečno ter še sedaj živi, če že ni umrl.